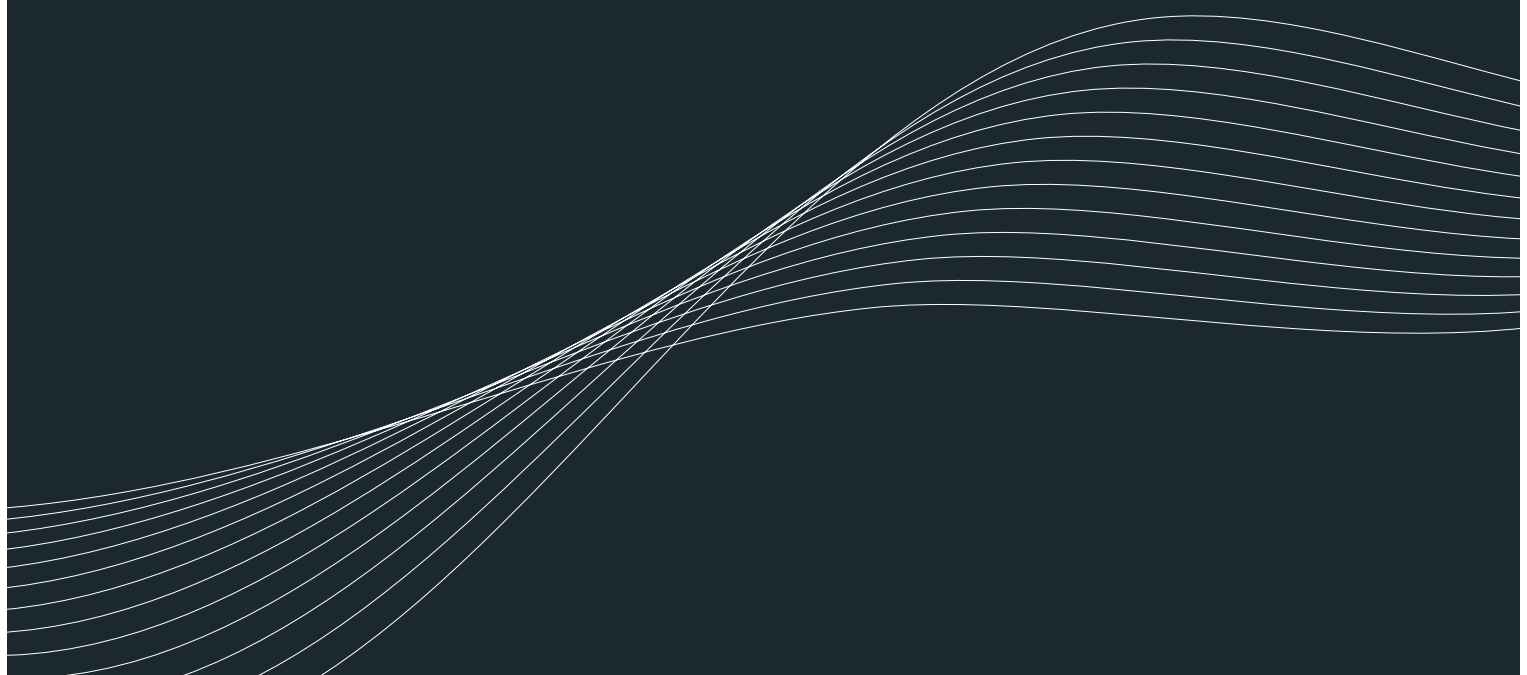

FAMAGASINET

Plads til de unge

Der skal både uddannes medarbejdere og ansattes unge s. 2

De starter ikke alle som elever

Der arbejder både automekanikere og teologer i sektoren s. 4

Europa opruster

En rapport siger, at kravene til uddannelse er skærpede s. 3

Markante skift i uddannelsesmønstret

Sektorens medarbejdere er bedre uddannede i dag end for 15 år siden s. 7

UDGIVELSE, TRYK OG EKSPEDITION: FA

OPLAG: 500 17. ÅRGANG

APRIL 2009

KONTAKT: FA@FANET.DK

ISSN 09088679

NR.2

Leder: Plads til de unge

Finanskrisen kradser. G20 og EU giver anbefalinger og opsange til finanssektoren. Der skal mere etik, langsigtede strategier og risikobetragtninger med i virksomhedernes måde at styre på.

Det samme kan man sige om sektorens måde at ansætte og uddanne på. Der var engang, hvor den ene bankelev, der startede i Fredericia, senere kunne blive direktør i en stor bank. Den anden bankelev, der startede i Fredericia, fejrede sit 40 års jubilæum som kasserer i filialen. Sådan kommer det nok ikke til at gå i fremtiden.

Kunderne og samfundet stiller større krav til medarbejdernes kompetencer, fordi kunderne kan klare meget mere selv, og meget af resten klarer it-systemerne. Fremover er der kun jobs til de velkvalificerede, der er villige til at uddanne og flytte sig hele arbejdslivet. Der er måske heller ikke jobs til så mange som nu som følge af digitaliseringen.

Finanssektoren har et uddannelsessystem med en god blanding af offentlig og privat uddannelse, som vi kan være stolte af. Men med øje for de skærpede krav, som omverdenen stiller til os, kan der være grund til at se på, om vi kan gøre det bedre.

Det er vigtigt at følge med strømmen, men det er også vigtigt at kunne se ud af bagruden. En af de største udfordringer, som finanssektoren står overfor nu, er at sørge for at have både den rigtige og den tilstrækkelige arbejdskraft til at udføre opgaverne. Nu og på længere sigt. Det kræver uddannelse af allerede ansatte, men det kræver også, at virksomhederne ansætter unge til at løfte arven efter de ældre, der afslutter jobbet.

Kortsigtede løsninger på grund af finanskrisen kan være fristende, men det holder ikke ret længe. Uden nye veluddannede kræfter risikerer sektoren om få år at stå i samme problem med at skaffe den rigtige arbejdskraft som for få år siden. Det må ikke ske igen.

Steen A. Rasmussen

Steen A. Rasmussen

Europa opruster

Bedre og mere uddannelse er kravet til fremtidens finansmedarbejdere, hvis Europa skal være med i front

Mariane Dissing, md@fanet.dk

Ikke kun i Danmark, men i hele EU, er uddannelse et must, hvis Europa fortsat skal være et attraktivt sted at bo og arbejde.

Der uddannes mange flere akademikere i lande som Kina og Indien end i Europa. En del af dem er parate til at overtage funktioner i europæiske finansielle institutioner. Samtidig viser europæiske undersøgelser, at der er et stigende behov for at opkvalificere den eksisterende arbejdskraft i den europæiske finanssektor, især fordi digitalisering af mange arbejdsopgaver vinder frem på bekostning af jobs. En trend, der også er i Danmark.

Vær beredt

Både virksomheder og ansatte må indstille sig på store forandringer. Både fordi tinglysning inden længe sker digitalt, og fordi der kommer flere selvbetjeningsmodeller via nettet eller via mobiltelefonen. Rådgiveren skal ikke længere holde møder med kunder for at sikre sig underskrift på dokumenterne. Måske holder assurandøren møde med en kommende kunde via en telekonference. Alt i alt vil det betyde forandringer i arbejdsgangene, men også i jobfunktionerne. Og nogen jobs vil falde væk.

EU anbefaler uddannelse

EU kommissionen har bedt nogle forskere se på fremtidens krav til finansmedarbejdernes uddannelse. Rapporten er netop sendt til EU-kommissionen, og konklusionen er ganske klar. Kravene til uddannelse er stærkt stigende i de kommende år. Finanskrisen har også gjort sit til, at kravene skærpes. Rapporten skal indgå i det videre arbejde i EU.

Danskerne skal indstille sig på nye tider

Danmark er et af de få lande, hvor unge mennesker tager en finansiell uddannelse, der veksler mellem teori og praktik. Et billede, der måske er ved at ændre sig.

I mange andre europæiske lande ansætter banker og forsikringselskaber kun nye medarbejdere, der har en videregående uddannelse med sig. Den største del af uddannelsen sker altså før de unge mennesker ansættes i finanssektoren.

Det stiller endnu større krav til virksomheder og medarbejdere for at være klædt på med rigtige kompetencer i den globale verden.

De starter ikke alle som elever

Finanssektorens medarbejdere har og tager mange forskellige uddannelser, og jobbene er meget forskellige

Mariane Dissing, md@fanet.dk

Også automekanikere og teologer finder vej ind i finanssektoren sammen med finansøkonomer, jurister og elever.

Før i tiden gik den traditionelle vej ind i bankerne ganske rigtigt via en elevplads og nogle af eleverne blev så senere bankdirektører i den samme bank, hvor de var startet som 17-årige. Sådan er det ikke længere. Vejene ind i sektoren er mangfoldige, uddannelserne ligeså og jobfunktionerne er meget forskellige.

"Vi ansætter stadig elever. Vi er et lokalt pengeinstitut med alle de traditionelle bankopgaver og vi opererer mest lokalt. Vi vil derfor gerne tage vores del af opgaven med at uddanne unge fra nærområdet. En elev har hos os lange forløb og er kun få steder under elevtiden. Nogen gange er eleven kun i en enkelt filial, hvor han eller hun bliver oplært ved at prøve tingene selv, fx at sidde i kassen, deltage i kundemøder og bistå med enkle rådgivningsopgaver. Vi synes også det er vigtigt, at eleven får et grundlæggende kendskab til alle processer i bankdriften." Keld Hvolbøl, HRchef i Morsø Bank, er selv uddannet teolog og har tidligere arbejdet som sognepræst. Han fortæller, at banken lægger stor vægt på at videreuddanne sine ansatte, for elevuddannelsen er kun første skridt på vejen til at kunne begå sig i finansverden.

Man starter som lille

Det er kendetegnende for hele finanssektoren, at kravene til kompetencerne hos medarbejderne stiger. Ingen får i dag lov til at ende sin uddannelse efter at have fået det første uddannelsesbevis i hånden. Du får det samme svar, uanset om du spørger i banker, sparekasser, realkreditinstitutter eller forsikringselskaber.

Ca. 100 af de ansatte i finanssektoren er oprindeligt uddannet automekanikere. Men de arbejder i dag som taksatorer i forsikringselskaber, hvor deres opgave er at vurdere omfanget af og prissætte skader på biler. Så fra at være mekanikerlærling har de fleste været værkfører på et bilværksted. Siden har de taget uddannelsen som autotaksator på Forsikringsakademiet, som uddanner en masse medarbejdere i forsikrings-specifikke fag, som fx taksering af bilskader. Men det er også her, at assurandørerne uddannes.

"En assurandør hos os har typisk både en anden uddannelse og erhvervs erfaring med sig, inden han starter her i branchen. Det kan være en erhvervsuddannelse, en læreruddannelse eller noget helt tredje. Fx vil en landmand med en landbrugsuddannelse være attraktiv på landbrugsmarkedet. I det hele taget er det et meget sammensat billede, der tegner sig i forhold til assurandørens uddannelsesmæssige baggrund. Et fællestræk er, at assurandørerne er sælgere – man skal kunne lide at sælge, og man skal besidde et godt kendskab til både produktet og kunderne for at kunne rådgive kunderne bedst muligt. På den måde får man succes som assurandør. Vi bruger Forsikringsakademiet til at give vores assurandører de bedste uddannelsesmæssige forudsætninger for at klare jobbet. Men det er meget vigtigt, at en assurandør har gået i livets skole, før han starter hos os." HRdirektør Søren Pahl forklarer om Topdanmarks brug af Forsikringsakademiet,

som er ejet af forsikringselskaberne i fællesskab og som er det sted, hvor assurandørerne uddannes til examineret assurandør. Uddannelsen består af en god blanding af jura, økonomi og salgskundskaber på et relativt højt niveau.

Jobbene får nye melodier

Nye uddannelser skyder frem i det offentlige uddannelsessystem. Før i tiden brugte både pengeinstitutter og forsikringselskaber mest at efteruddanne egne assistenter via private kursusudbydere og interne kurser. Sådan er det heller ikke mere. Flere og flere har videregående offentlige uddannelser inden de starter karrieren i sektoren. Da finansøkonomuddannelsen startede, reagerede finanssektoren med den sædvanlige og naturlige skepsis. Mange frygtede, at der ikke var et jobmarked for finansøkonomer i den traditionelle finanssektor. Den frygt blev gjort til skamme.

Nogle pengeinstitutter har helt fravalgt elever – og ansætter i stedet finansøkonomer direkte fra eksamensbordet. Efter den 2-årige kortere videregående uddannelse, bliver finansøkonomen ansat i banken som trainee. Herefter gennemgår traineen et oplæringsforløb på 6-12 måneder. I den tid sker der lidt af hvert.

"Vi er meget glade for vores finansøkonomer, som på rekordtid kan fungere som rådgivere over for de almindelige privatkunder. Men vi gør også meget for at klæde dem på til den rolle. Først og fremmest så har vores finansøkonomer været i praktik hos os under uddannelsen. Det giver både banken og den unge mulighed for at se hinanden an. Vi har skruet et 12-måneders traineeforløb sammen, typisk med privatkunder. Når den periode er slut, står hele verden i Sydbank åben for finansøkonomerne."

HR chef Else Guldager, Sydbank, fortæller, at banken i dag har ca. 55 finansøkonomer, som er ansat inden for de seneste 3 år. Til august starter et nyt hold på 15 nyuddannede finansøkonomer.

I hele sektoren er i dag ansat ca. 700, som har en uddannelse som finansøkonom med i bagagen. Uddannelsen kan efterhånden tages mange steder i landet.

Leder og medarbejder skal også tale sammen om uddannelse

Overenskomsten giver rammer for videreuddannelse, mens det er leder og medarbejder, der skal planlægge karrierevejene

Mariane Dissing, md@fanet.dk

"Alle medarbejdere i Sydbank har en årlig PU-samtale, hvor leder og medarbejder drøfter videre- og efteruddannelse. Ofte resulterer samtalen i en udviklingsplan, som dækker en kortere eller længere periode. Vi betaler selvfølgelig for HD for dem, der har interesse i det. Vi har en 10-20 medarbejdere hvert år, der tager en HD. Langt de fleste i banken har udover den traditionelle elevuddannelse også en Akademiuddannelse i Finansiell Rådgivning. Det er nødvendigt for at klare sig i sektoren.", siger HR chef Else Guldager.

Overenskomsten giver de finansansatte ret til at uddanne sig videre i det offentlige uddannelsessystem, faktisk helt op til bachelorniveau. Der skal dog være enighed mellem virksomheden og medarbejderen om, hvilken uddannelse arbejdsgiveren skal betale for.

Den offentlige deltidsuddannelse, som har mest relevans for finanssektoren, er netop akademiuddannelsen i Finansiell Rådgivning. I øjeblikket går der ca. 1.700 ansatte fra finanssektoren på uddannelsen. Stort set alle, der har taget en finanselev uddannelse, tager senere akademiuddannelsen. Billedet er det samme i alle pengeinstitutter.

Forsikringsbranchen ser helt anderledes ud. Her er det stadig den private efteruddannelse på Forsikringsakademiet, som er topscorer. Alt afhængig af, hvad den enkelte medarbejder arbejder med eller skal i gang med efter elevuddannelsen, vælger virksomhed og medarbejder et målrettet forløb. Det kan være som skadesbehandler eller som policemedarbejder eller noget helt tredje.

Overenskomsten afspejler også, at det fortsat er privat uddannelse, der er den foretrukne vej i forsikringsverden. Her har medarbejderne nemlig ret til at uddanne sig opad i Forsikringsakademiets uddannelser på lige fod med uddannelser i det offentlige. Som i pengeinstitutterne er det også et krav, at der er enighed mellem leder og medarbejder om valget af uddannelse.

Interne karriereveje

Sydbank har lavet sin egen erhvervsrådgiveruddannelse, som løber over 12 måneder med 17 dages undervisning. Det er interne instruktører, som er ansat i Sydbank, der står for det teoretiske forløb, mens den praktiske del af uddannelsen sker i erhvervsafdelingerne. En finansøkonom, der ønsker en karrierevej på erhvervsområdet, vil derfor være igennem to målrettede traineeforløb, før hun kan kalde sig erhvervsrådgiver i Sydbank. Det fungerer rigtig godt, og Sydbank er meget tilfredse med finansøkonomerne.

"Vi har også tidligere ansat akademikere til traineeforløb i rådgiverfunktionen, men det holder vi en pause med lige nu. Vi har stadig en del akademikere ansat fra de

første hold, som fungerer fint. Men lige nu prioriterer vi at ansætte finansøkonomer,”. Else Guldager fortsætter dog med at fortælle, at der er mange akademikere i banken i traditionelle akademikerejobs som jurister og økonomer i analysefunktioner. En medarbejdergruppe, som formentlig kommer til at fylde mere i de kommende år.

Markante skift i uddannelsesmønstret

Finanssektorens medarbejdere var bedre uddannet i 2007 end 15 år tidligere. Selvom de fleste fortsat havde en erhvervsfaglig uddannelse kom langt flere med en videregående uddannelse

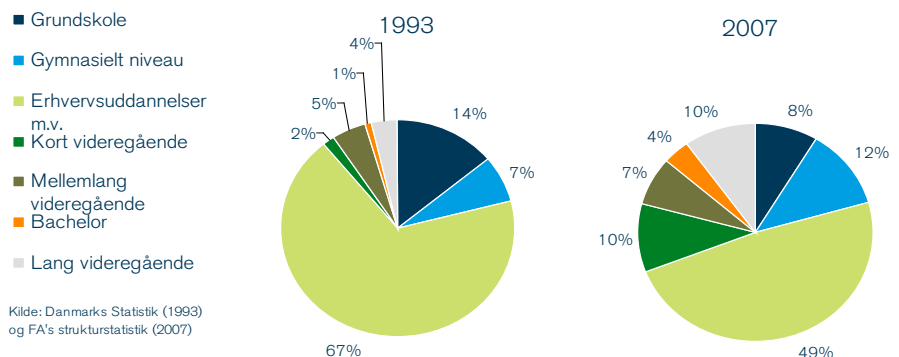
Anne Mette K. Skousen, ams@fanet.dk

I 1993 havde 2 ud af 3 medarbejdere i finanssektoren en erhvervsfaglig uddannelse og langt hovedparten var udlært i finanssektoren. I 2007 havde halvdelen af medarbejdere ligeledes elevuddannelsen som højest fuldførte uddannelse, men medarbejdere med en videregående uddannelse fyldte væsentligt mere i sektoren.

Hvor 11% af medarbejderne i 1993 havde en videregående uddannelse var tallet næsten tredoblet i 2007. Det er en markant ændring, fordi mange af sektorens medarbejdere er de samme i 1993 og 2007. Nogle af de medarbejdere, der var ansat i 1993, har efterfølgende videreuddannet sig i det formelle uddannelsessystem, og sektorens nyansatte har i højere grad afsluttet en videregående uddannelse før de starter i deres første job.

Efteruddannelse udenfor det formelle uddannelsessystem indgår ikke i opgørelsen. En medarbejder, der uddanner sig på forsikringsakademiet, vil derfor i mange situationer blive opgjort til kun at have fuldført grundskole- eller gymnasieniveau, ligesom øvrig privat efteruddannelse ikke indgår.

Højest fuldførte uddannelse hos finanssektorens medarbejdere

Rådgivere er uddannet til jobbet

Anne Mette K. Skousen, ams@fanet.dk

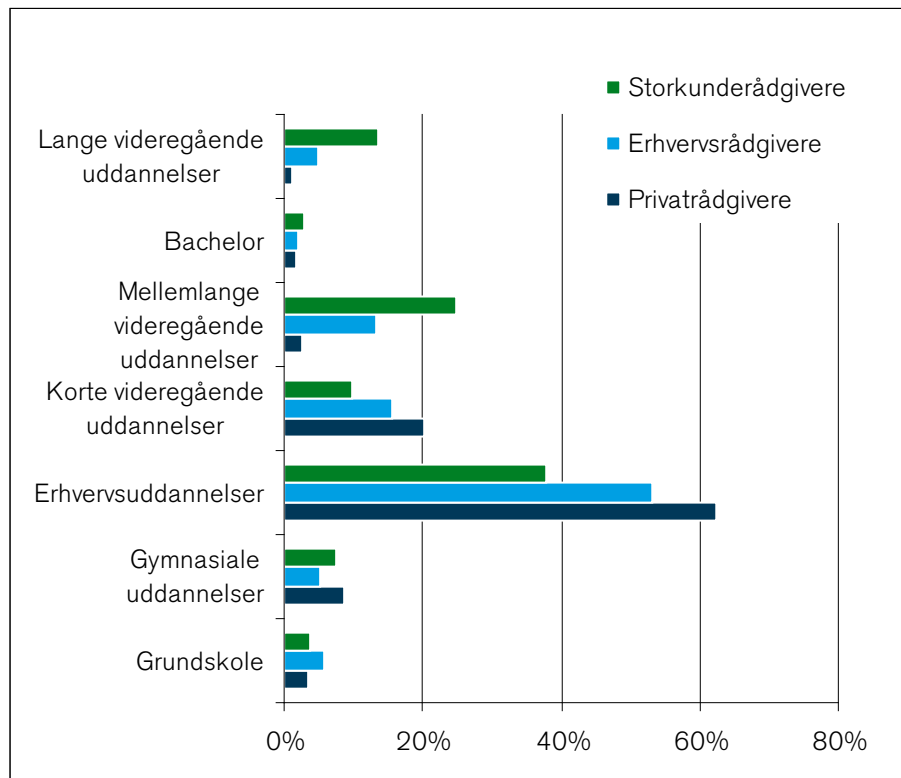
Finanssektorens rådgivere har taget en målrettet uddannelse på enten erhvervsfagligt eller videregående niveau.

Kunderådgivernes uddannelse er i høj grad rettet mod finanssektoren på enten erhvervsfaglig eller videregående niveau. 54% har en elevuddannelse indenfor finanssektoren, 10% er finansøkonomer eller har taget akademiuddannelsen indenfor finansiel rådgivning, og 6% har en samfundsfaglig mellemlang videregående uddannelse, som fx HD.

Samtidig afspejler rådgivernes uddannelsesniveau et klart mønster i forhold til jobbets ansvar. Storkunderådgiverne har et større rådgivningsansvar end privatkunderådgiverne og har på gennemsnittet et højere uddannelsesniveau. Mens 13% af storkunderådgiverne har en lang videregående uddannelse, er det kun er tilfældet for 5% af erhvervsrådgiverne og 1% af privat rådgiverne. 62% af privatkunderådgiverne har en erhvervsuddannelsesbaggrund, mens tallet er 53% for erhvervsrådgivere og 38% for storkunderådgivere.

RÅDGIVERE MED ERHVERVSFAGLIG UDDANNELSESBAGGRUND

Over halvdelen af såvel privatrådgiverne som erhvervsrådgiverne har en erhvervsfaglig uddannelse med i bagagen. Erhvervsuddannelsen er for 92% af medarbejdernes vedkommende taget indenfor finansområdet, og de sidste 8% har været i lære på kontor eller i detailhandelen.

15.000 medarbejdere i penge- og realkreditinstitutter arbejder hver dag med generel finansiel rådgivning. Dertil kommer 3.000 medarbejdere, der rådgiver indenfor specialområder som pension, investering, bolig, værdipapirer og valuta.

Yngre privatrådgivere og modne erhvervsrådgivere

Ser vi nærmere på privat- og erhvervsrådgivere er der over dobbelt så mange privatrådgivere som erhvervsrådgivere. Virksomhederne rekrutterer i høj grad erhvervsrådgivere blandt privatrådgiverne. Erhvervsrådgiverne er derfor typisk lidt ældre og har

større erfaring. 41% af privatrådgiverne er 35 år og derunder, mens det kun gælder for 24% af erhvervsrådgiverne.

Forskellen i aldersprofilen bliver afspejlet i erhvervs- og privatrådgivernes uddannelsesbaggrund. De unge rådgivere har typisk en videregående uddannelse og de ældre rådgivere typisk en erhvervsuddannede. Modsat forventet på baggrund af henholdsvis privat- og erhvervsrådgivernes alder, så har flere privatrådgivere end erhvervsrådgivere en erhvervsuddannelse. Det underbygger, at uddannelseskra- vet til erhvervsrådgiverne er højere.

Rådgivere med kort videregående uddannelse

Særlig interessant er aldersdimensionen for rådgivere med en kort videregående uddannelse. Umiddelbart viser tallene, at færre erhvervsrådgivere end privatrådgivere har en kort videregående uddannelse. Henholdsvis 16% og 20%. Forskellen dækker alene over, at der er færre unge blandt erhvervsrådgiverne, og flere unge tager en kort videregående uddannelse. For de unge rådgivere er uddannelsen som finansøkonom og akademiuddannelsen indenfor finansiel rådgivning de mest udbredte korte videregående uddannelser. De ældre rådgivere med en kort videregående uddannelse er typisk uddannet ejendomsmæglere eller merkonomer.

RÅDGIVERE MED MELLEMLANGE OG LANGE UDDANNEL- SER

Blandt privatrådgiverne har 3% en mellemlang uddannelsesbaggrund, 2% er bachelorer og 1% har fuldført en lang videregående uddannelse. For erhvervsrådgiverne er tallene derimod 13%, 2% og 5%.

Erhvervsrådgiverenes bogstavsleg

Hver femte erhvervsrådgiver har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. Det er kun tilfældet for hver tyvende privatrådgiver. Ganske få uddannelser er reelt i spil for erhvervsøkonomerne. Enten har de taget en fuldtids HA-uddannelse eller en deltids HD-uddannelse.

Finans er lig IT

Anne Mette K. Skousen, ams@fanet.dk

Mere end hver tiende medarbejder i finanssektoren arbejder med it.

Næsten 8.000 medarbejdere i FA's 223 medlemsvirksomheder arbejder med it. I FA's medlemskreds er der 10 datacentraler, hvor de 2.200 it-medarbejdere er ansat. Derudover har de største virksomheder på såvel penge-, realkredit- og forsikringsområdet mange it-medarbejdere. Der arbejdes med it på flere niveauer, lige fra brugersupport til udvikling og vedligeholdelse af store it-systemer.

It-medarbejdernes uddannelsesbaggrund er mangfoldig, men hovedparten har en formel uddannelse indenfor deres fag. 37% af it-medarbejderne har en erhvervsrettet uddannelse, mens 45% har en videregående uddannelse.

Forsikringsmedarbejderes uddannelsesbaggrund

Kirsten Lemming-Christensen, klc@fanet.dk

På forsikringsområdet uddanner og videreuddanner en stor del af medarbejderne sig på Forsikringsakademiet, der er forsikringsbranchens fælles interne uddannelsesinstitution. Forsikringsakademiet er en privat uddannelsesinstitution og de kompetencer, medarbejderne opnår på uddannelserne og kurserne her, fremgår ikke af Danmarks Statistiks data over befolkningens højst fuldførte uddannelse.

Den manglende offentlige anerkendelse af Forsikringsakademiets uddannelser betyder dels, at uddannelsesniveaet på forsikringsområdet reelt er højere end det fremgår af diverse statistikker, dels at uddannelsesstatistikkerne tegner et billede af branchen med relativt få "forsikrings-specialister". Medarbejdere, hvor den højst fuldførte registrerede uddannelse er grundskole eller en gymnasial uddannelse, udgør således godt 30% af de forsikringsansatte. Størstedelen af disse har sandsynligvis gennemgået et eller flere uddannelsesforløb på Forsikringsakademiet.

Udover de medarbejdere, der uddanner sig på Forsikringsakademiet, beskæftiger forsikringsbranchen en del med videregående uddannelser. Medarbejdere med enten en kort, en mellemlang eller en lang videregående uddannelse udgør 27%. Det er næsten en ligeså stor andel som dem, der har grundskole eller en gymnasial uddannelse som højeste fuldførte uddannelse.

Af de beskæftigede i forsikringsbranchen udgør medarbejdere med en teknisk eller håndværksmæssig uddannelsesbaggrund på det ene eller andet niveau – måske til nogles overraskelse – en ganske pæn andel. Det drejer sig bl.a. om bygningsingeniører, tømrere og automekanikere, der især arbejder med vurdering og taksering. Gruppen af medarbejdere med en teknisk eller håndværksmæssig uddannelse udgør næsten 10% af de forsikringsansatte.

Nyt fra FA

Indmeldelse

Jyske Global Asset Management Fondsmæglerselskab A/S er indmeldt pr. 1. april 2009.

Udmeldelser

Den Lille Sparekasse, der er fusioneret med Sparekassen Hobro, og Selskabet af 27. november 2008 A/S (tidl. ebh bank a/s) er udmeldt pr. 31. marts 2009.

Navneændringer

Midtfactoring A/S har ændret navn til Coface Finans A/S

Tryk i Danmark smba har ændret navn til Tryghedsgruppen smba og

Værdipapircentralen A/S har ændret navn til VP SECURITIES A/S

FA har nu 223 medlemsvirksomheder. Pr. 1. juni 2008 havde FA's medvirksomheder 71.425 medarbejdere.

Medlemsmøder i maj og juni

FA holder medlemsmøde den 27. maj 2009 i FA, St. Kongensgade 81C, København og 15. juni 2009 på Hotel Munkebjerg, Munkebjergvej 125, Vejle. Møderne starter kl. 11.00 og slutter med frokost ca. kl. 13.00.

Den foreløbige dagsorden for møderne er:

1. Afskedigelser
2. Løn og beskæftigelse
3. Direktørlønninger
4. Skattepakken
5. Nye regler om sygdom m.v.
6. Mangfoldighed og ledelse
7. Eventuelt

Tilmelding sker på FA's hjemmeside, www.fanet.dk, Kurser, Andre arrangementer.

Kurser i maj og juni

Der er stadig ledige pladser på ajouføringskurserne i maj og juni. Det er kursus den 25.-26. maj på Byggecentrum i Middelfart og den 9.-10. juni på Gl. Skovridergaard i Silkeborg. Tilmelding til kurserne kan ske på FA's hjemmeside, www.fanet.dk, Kurser, Modulkurser.

FINANSSEKTORENS
ARBEJDSGIVERFORENING

STORE KONGENSGADE 81 C
POSTBOKS 9010
1022 KØBENHAVN K

TELEFON +45 3391 4700
FAX +45 3391 1766
WWW.FANET.DK

